

Kinh Timbaruka

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[01/05/2026 - 01:56 - anhlibrary]

Đêm nay chúng ta học bài kinh Timbaruka, một bài kinh rất là quan trọng, rất là quan trọng thậm chí có thể là một trong những bài kinh quan trọng bậc nhất, quan trọng bậc nhất. Thì lời Phật, thì lời nào cũng thiêng liêng và quan trọng như nhau.

Nhưng mà tại sao mà có cái chuyện là rất quan trọng là bởi vì tùy vào cái bệnh của chúng sinh mà Đức Thế Tôn Ngài chẩn bệnh cho các cái toa thuốc khác nhau. Có người khỏe mạnh, có người khỏe mạnh thì Ngài chỉ nhắc họ ăn uống đàng hoàng là xong. Có người Ngài nhắc họ là chịu khó tập thể dục là xong. Có người Ngài nói rằng dọn dẹp phòng ốc cho nó vệ sinh một tí là xong.

Nhưng có người thì Ngài hướng dẫn họ là phải vệ sinh phòng ốc, tập thể thao rồi ăn kiêng rồi tuân theo các cái liệu đồ, liệu trình chữa trị. Thì những cái bài kinh mà có cái nội dung như vậy đó thì tôi cho là bài kinh gọi là đặc biệt quan trọng. Bởi vì những bài kinh đó tất cả mọi người học Phật, tu Phật đều cần phải gọi là thường xuyên tụng đọc, thường xuyên suy gẫm và hành trì.

Còn những cái bài kinh mà Ngài nói vấn tắt thì phải nói rằng là đối với phần đông, phần đông bà con chúng ta không có thời gian nhiều thì nếu mà đọc những bài kinh mà có nội dung vấn tắt khó hiểu, khó tu, khó hiểu, khó tu lắm. Cho nên là tạm thời thì trước mắt chúng ta tập trung chuyên chú vào những cái bài kinh mà có cái nội dung hướng dẫn đầy đủ từ đầu đến cuối cái lộ trình giải thoát. Cái bài kinh chiều nay mà chúng ta nói chuyện với nhau, nó có nội dung như thế này. Nội dung bài kinh là đánh thẳng vào cái nhận thức của từng người phạm phu khi mà nghĩ về bản thân và thế giới. Chúng ta luôn luôn nghĩ về mình, nghĩ về bản thân mình, và người khác từ cái góc độ ngã chấp. Ngã chấp là sao? Mình luôn thấy bản thân mình là một cái gì đó rất là quan trọng. Ai mà nói hay làm cái gì đó thậm chí háy, nguýt, lườm liếc mình, thậm chí một cái nhìn mà mình cho là nhìn đều là mình bị sóc. Bởi vì mình thấy người ta là một cái gì? một cái cá thể quan trọng lớn chuyện và bản thân mình cũng là một cá thể quan trọng lớn chuyện.

Và nếu mà mình nhìn mình và nhìn người khác từ một cái góc độ khách quan trung thực hơn, mình thấy rằng mọi sự ở đời đó, mọi hiện hữu ở đời đó nó là một cái kết quả tương tác, một cái kết quả phản ứng của các điều kiện. Chỉ vậy thôi, chỉ vậy thôi. Chúng ta là những cọng rêu được phát triển, được nuôi lớn rồi tồn tại qua năm tháng bằng vào nắng, gió, mưa, sương. Cái cọng rêu, cọng rêu đó theo năm tháng sẽ có lúc nó héo úa, tàn phai và nó kết thúc. Nếu còn có nhân duyên, còn có điều kiện hỗ trợ thì lại có thêm những cọng rêu, cọng rêu khác ở chỗ đó. Cho đến bao giờ mà không còn điều kiện nữa thì rêu rêu nó không có mặt. Còn hề còn có cái điều kiện thì hết cái cọng rêu này thì nó lại còn tiếp tục cái cọng rêu, cọng rêu khác. Nếu mà mình chịu hiểu như vậy thì tình hình nó nhẹ lắm. Tôi nói không biết là bao nhiêu lần. Tôi nói không biết là bao nhiêu lần. Nếu mà mình thả một cái cọng rêu, một cọng rơm, một tờ giấy nha. Một cọng rêu, một cọng rơm, một tờ giấy. Mà từ ở trên lầu cao xuống thì không sao hết. Nhưng nếu mình thả một cái chén xuống thì có chuyện. Mình thả một con người xuống là có chuyện. Có đúng không? Khi mình thả một con người, một cái tô, chén xuống đất từ lầu cao là lập tức có chuyện.

Nhưng nếu mà mình thả một cái cọng rêu, cọng rơm, mình thả một cọng rơm, một tờ giấy thì không có gì hết. Vì sao vậy? Vì cái trọng lượng, và cái thành phần vật chất cấu tạo nên. Cấu tạo nên cái tô, cái chén hoặc là cái thân người nó khác với cọng rơm, nó khác với tờ giấy.

Khi mình còn thấy mình là quan trọng thì mình trở thành ra là một cái bia bắn cho thị phi của đời sống. Mình rất dễ bị tổn thương mà lẽ ra chúng ta không có quan trọng như chúng ta nghĩ đâu.

Chúng ta không quan trọng như chúng ta nghĩ. Các vị có biết không? Kinh nói khi Phật đến thăm bệnh một người nào đó, Ngài hỏi rất là kỹ.

Trước hết là những câu hỏi rất là bình thường. Có đau đớn lắm không? Có chịu đựng nổi không? Và tiếp theo đó Ngài luôn dạy những câu đại khái như thế này. Ở đây không có ai bị đau và không có cơn đau nào là của ai. Ở đây chỉ đơn giản là cơn đau có mặt thôi. Chỉ đơn giản là cơn đau có mặt. Thì không lẽ tôi trừ cho các vị bệnh chứ còn nay mai tôi muốn các vị thử bữa, hai cái suy niệm nó khác nhau.

1/ Một nó đau quá, mình nghĩ rằng cơn đau đang có mặt. Cơn đau này do các cái điều kiện mà nó có mặt rồi thì nó sẽ mất đi. Có thể là những cơn đau khác nó sẽ ập đến nhưng mà cái trước không phải là cái sau. Không phải là cái sau. Nó có thể giống nhau nhưng nó không phải là một. Nó có thể giống nhau nhưng không phải là một. Đấy.

Và không hề có một ông A bà B nào mà tồn tại suốt thời gian mấy chục năm. Không có cái thứ gì trên đời này mà tồn tại quá một giây đồng hồ, không có. Tất cả là một sự tiếp nối liên tục giữa Tâm và Vật tức là giữa Danh và Sắc, liên tục và liên tục. Do không hiểu được chuyện đó cho nên mình thấy mình là quan trọng, mình là lớn chuyện và từ chỗ đó nó mới dẫn đến vô số những cái ngộ nhận. Và từ những cái ngộ nhận này nè nó làm cho mình bị khổ. Có một cái hình ảnh mà tôi nói hoài trong Thiền tông Nhật Bản, họ có câu chuyện rất là hay là nếu một người đang chèo thuyền trên một dòng sông đêm mịt mù không ánh sáng thì thỉnh linh chiếc thuyền đó, chiếc thuyền của người này bị một chiếc thuyền khác va vào, tông vào đụng vào.

- Nếu mà người này nhìn thấy trên chiếc thuyền kia mà có người đó thì cái phản ứng tâm lý, cái tâm trạng, cái cảm xúc chắc chắn sẽ khác.

- Với trường hợp mà mình bị thuyền, mình bị tông nhưng mà mình nhìn chiếc thuyền kia không có người. Đấy, vấn đề nó nằm ở chỗ đó. Vấn đề nằm ở chỗ đó có nghĩa là khi thuyền mình bị tông, chiếc xuồng mình nó bị tông mà mình nhìn sang cái chiếc thuyền kia mình thấy có người là mình mới phiền.

- Hoặc là có trường hợp nữa, chiếc thuyền kia là chiếc thuyền của cái người mình thương. Chiếc thuyền của người mình thương, của người mình thích, của người mình quý trọng thì khi tông vào mình lại nghĩ khác.

- Còn cái chiếc thuyền của cái người mà mình ghét, mình giận, mình căm hờn thì khi tông vào mình lại thấy khác.

- Và nếu chiếc thuyền kia không có ai hết thì khi nó tông vào mình, mình lại nghĩ khác.

Điều đó cho thấy trước sau gì chiếc thuyền mình cũng bị tông thôi, nhưng mà tùy vào cái cách xử lý và chế tác. Xử lý và chế tác trần cảnh mà khiến cho cái chuyện va chạm đó nó có trở thành một cái gánh nặng tâm lý, gánh nặng cảm xúc hay không? Đó là do mình, mình chế tác thôi. Mình chế tác và mình xử lý vấn đề.

Tây nó có câu hay lắm. Tất cả những cái chuyện buồn giận của mình trên đời này đó 80% là do cái phản ứng tâm lý của mình. 80% là do phản ứng tâm lý của mình. Do mình nghĩ về nó ra sao thì nó mới ra sao. Phải nói như vậy. Kể cả một người mà họ có ghét bỏ mình, họ có chà đạp, họ có xúc phạm, họ có tổn thương mình. Nhưng mà nếu mà mình không để bụng thì tình hình nó chắc chắn nó khác đi nhiều lắm. Do mình nghĩ thì nó có, do mình nghĩ đến thì nó có. Do mình tô đậm nó thì đương nhiên nó không chịu phai. Đã nói tô đậm mà, mình đã tô đậm thì nó không chịu phai, chứ nếu mà mình chịu hiểu như lời Phật, chuyện lớn quá nhỏ, nhỏ quá không, thì nó ổn lắm rồi nha. Cho nên Tây họ mới nói là 80% những chuyện buồn giận của mình là do cái cách xử lý của mình, cái phản ứng tâm lý của mình trước trần cảnh.

Rồi cái bài kinh hôm nay là sao? Thì như chúng ta biết ngày xưa mình không biết đạo, ngày xưa mình không biết Phật pháp, mình là bắt đầu khi trưởng thành bắt đầu mình đi cày. Đi cày là sao ta? là đi học trường lớp, học chữ, học nghề, rồi yêu đương vợ vẫn rồi thì có vợ, có chồng thì toàn bộ cái lộ trình đó, ăn học, học chữ và học nghề đó mục đích là để mình trốn khổ tìm vui. Rõ ràng như vậy thôi. Dầu các vị có nói là để gầy dựng sự nghiệp, gầy dựng tương lai gì, thì tôi hoàn toàn có thể nói rằng tôi có thể yên tâm mà nói rằng đó là cái chuyện mà gầy dựng tương lai, báo đáp cha mẹ, nối dõi tông đường, đóng góp xã hội, dân tộc và đất nước gì đó. Tất cả gom gọn lại trong cái chuyện gì? Trốn khổ tìm vui. Ráng học chữ để đừng có dốt. Có con chữ cầm trên tay để kiếm cơm hơn.

Đấy, đó là học chữ, học nghề cũng vậy. Có tí nghề trong tay thì dễ kiếm sống hơn. Và dễ kiếm sống có nghĩa là gì? Là bớt khổ. Rồi sao nữa? Đời sống nó vui hơn, nó tiện nghi hơn. Chỉ vì cái mục đích trốn khổ tìm vui. Đấy, chúng ta thấy cái khổ và cái vui nó quá quan trọng. Mà ai? ai khổ ai vui?

Mình nè. Mình nè. Cái cục thịt mấy chục kí lô này nè nó quan trọng lắm. Cái sướng của nó, cái khổ của nó rất là quan trọng. Cho nên có một ngày, mấy cái cục thịt này nè mà nó bị xúc phạm, nó bị tổn thương chịu không nổi. Những cái xúc phạm, những tổn thương từ bên ngoài đó mình chịu không nổi. Rồi thì những cái đổ vỡ, những cái mất mát, những cái băng hoại, những cái sự cố xảy ra

từ bên trong nó đó là cái bệnh, cái già và khi đối diện với cái chết, chúng ta chịu không nổi. Một là sợ, hai là tiếc. Sợ cái gì? Sợ cái quãng đường trước mặt, phía sau cái chết đó, nó mù mịt không biết đi về đâu. Và tiếc là tiếc cái gì? Tiếc những thứ mà mình bỏ lại sau lưng, sau khi mình tắt thở. Thì tôi xin bảo đảm một điều là nếu mà khi mình trọng bệnh, khi mình cận tử, khi mình cận kề với cái chết mà cứ ám ảnh với cái sợ và cái chết đó để cho cái cơn đau nhức, để cho những cái quần quai, tê buốt, máu me, thương tích hay là bệnh tật trầm kha mà nó ám ảnh mình, thì tôi nghĩ rằng khó mà có một cái sự ra đi thanh thản. Không thể thì đúng hơn, không thể có một cái ra đi thanh thản. Trong khi đó cái chuyện mà tôi đang nói ở đây, bà con có thể nghi ngờ bà con nói không biết ông nói vậy ông có làm được hay không thì tôi xin gợi ý chuyện nhỏ xíu thôi. Tôi cũng sợ chết. Sợ sao không sợ? Sợ chết và tôi cũng có cái để tôi tiếc chứ đâu phải không có. Và tôi cũng mù mịt cái quãng đường trước mặt, sau khi chết làm sao không có hoang mang với sợ hãi được. Có chứ sao không có. Tôi có sợ cái quãng đường trước mặt, tôi có tiếc nuối những thứ sau lưng, có. Nhưng mà sao, cái chết không có tránh được? Như vậy thì sao? Cái gì mà mình không tránh được thì mình phải tự xử bằng cách là gì ta? Không giải quyết được nó thì mình giải quyết mình. Có nghĩa là mình giải quyết cái tâm lý của mình. Đây, giống như bây giờ mình thương nhau, mình lấy nhau, mình cưới nhau. Bây giờ về mà mình không hạnh phúc thì sao? Một là ly dị. Mà lỡ như ly dị không được thì sao? Người ta nói nổi nào nấp vung nấp mà bây giờ sai nổi lộn nấp thì tính làm sao? Thì coi mình coi cái nấp với cái nổi cái nào để sửa mình sửa cái đó.

Đây phải dần xếp chứ không thể nào mà cứ để cái tình trạng mà sai nổi lộn nấp mà nó diễn ra triền miên làm sao mà sống. Cho nên nếu mà lấy được cái người mình thương đó là trình độ mà thương được cái đứa mình lỡ lấy đó là bản lãnh. Đây không phải là tôi nói rằng đạo Phật xúi mình sống bi quan chấp nhận cúi đầu cam chịu, không phải, mà đạo Phật đề nghị mình một cái nhìn thấu suốt. Trong cái Trung bộ kinh cái bài số hai, Đức Phật Ngài dạy thế này, Ngài dạy thế này nè. Mà Phật tử Việt Nam thì không có không có coi kinh. Nó ác ở chỗ đó sợ Kinh căn không có coi kinh. Trong cái bài kinh số hai của Trung Bộ Kinh, Đức Phật Ngài dạy thế này nè, có tới bảy cách để mà giải quyết phiền não. Có bảy cách mà Việt Nam ta thì không biết theo sư phụ nào, mà sư phụ đó hình như ông tâm đắc có thứ một thôi. Sư phụ đó tôi đoán là toàn là mấy sư phụ thích ăn khổ qua thôi. Đây thích ăn khổ qua. Cho nên Phật Pháp này mệnh mông mà cứ xúi đệ tử một pháp môn nhãn, nó bị cái giống giải gì vô thừa sư phụ cũng nhãn đi con, ráng đi con, nhưng mà trong khi đó Đức Phật thì không.

Đức Phật không phải chỉ có một pháp môn nhãn mà trong đó có tới bảy cái cái lộ trình, bảy cái giải pháp để mà giải quyết cái vấn đề của mình. Trong đó nhãn chỉ là một trong bảy giải pháp, mà bảy giải pháp, còn sáu giải pháp còn lại là gì? coi cái Trung Bộ kinh quyển kinh bài số hai thì biết, nhưng mà có cái, có một cái một trong sáu cái giải pháp còn lại có một giải pháp tôi mê điều đó, đó là gì? thấu suốt vấn đề, thấu suốt vấn đề. Chúng ta ở đây chúng ta phải biết tất cả vấn đề chỉ có thể giải quyết được khi mà mình thấu suốt được nó, thấu suốt được nó, tất cả vấn đề nào cũng vậy hết, anh chỉ giải quyết bằng cách thấu suốt được nó. Đó là một.

Thứ hai, anh thấy nó được bao nhiêu thì cái giải pháp của anh nó cũng có tác dụng bấy nhiêu. Nói về mình, nói đời là biển khổ, thân này là khô nhưng mà cái khổ mà mình thấy mà âm ờ, thấy cái kiêu mà nông cạn, thiển cận, một chiều, thì cái giải pháp của mình nó cũng thiển cận, nông cạn một chiều, nhớ nha.

1/ Cho nên một là chúng ta chỉ giải quyết được vấn đề khi mà thấu suốt nó.

2/ Hai, thấu suốt được bao nhiêu thì giải pháp nó có tác dụng bấy nhiêu.

3/ Ba, cái câu này mới là quan trọng. Vạch cái áo ra xăm vào. Ta không thể giải quyết vấn đề bằng thứ tâm thức đã tạo ra vấn đề. Có hiểu câu này không ta? Một rừng người không có một người hiểu câu này.

Ta không thể giải quyết vấn đề bằng cái thứ tâm thức mà nó tạo ra vấn đề. Tôi dùng sân si mà tôi tạo ra bao nhiêu cái rắc rối trong chùa này thì bây giờ muốn giải quyết cái rắc rối đó tôi có thể dùng cái sân si được hay không? Như vậy thì rõ ràng quý vị hiểu câu này chưa? Ta không thể giải quyết vấn đề bằng cái thứ tâm thức đã tạo ra vấn đề.

Có nghĩa là chúng ta tạo ra vấn đề bằng cái thứ tâm thức ràng buộc, nội kết thì chỉ có thể giải quyết vấn đề bằng cái thứ tâm thức tháo gỡ, buông bỏ chứ chúng ta không thể dùng cái thứ tâm thức đã

tạo ra vấn đề, rồi bây giờ dùng nó để mà giải quyết vấn đề, chuyện đó không có được. Mặc dù có vài người hiểu lầm mấy câu sau đây.

- Một là muốn tháo gỡ một cái nút dây thì phải tìm người đã thắt nó.

- Câu thứ hai, té ở đâu thì mới đứng lên chỗ đó.

Rồi mình nghe hai câu đó mình tưởng là mình có thể dùng cái thứ tâm thức rắc rối để giải quyết rắc rối NO. Không phải, không phải, hiểu lầm rồi. Đứng, té ở đâu phải đứng lên ở đó. Nhưng chúng ta phải giải quyết vấn đề bằng một cái thứ tâm thức khác hẳn với cái thứ tâm thức mà trước đó nó đã tạo ra vấn đề. Tôi nghĩ ngay bây giờ bà con nghe không kịp đâu. Tôi nói rất là nhanh. Tôi nói rất là nhanh nhưng mà về nghe kỹ là chỗ này sẽ hiểu. Té ở đâu phải đứng lên từ chỗ đó. Nhưng mà đứng lên bằng một cái cách khác. Nó khác với cách hồi nãy mình té. Hồi nãy mình té là do mình trượt.

Hồi nãy mình té là do mình sơ ý. Còn bây giờ thì sao? Bây giờ mình không phải trượt nữa. Mình không thể đứng dậy bằng cách trượt mà phải đứng dậy bằng một cái sự vững vàng, vững chãi.

Rồi sao nữa? Hồi nãy mình té là do sơ ý. Bây giờ mình phải đứng lên bằng sự cẩn thận, bằng sự chú ý. Yeah. Xong chưa? Rồi câu nữa là mình, là phải đi tìm cái kẻ thắt nút thì mình mới có thể gỡ được cái nút dây đúng không? Điều đó không có nghĩa là mình dùng lại cái tâm rắc rối để giải quyết rắc rối. Không phải, mà tìm cái kẻ đây có nghĩa là mình phải tìm lại coi cái rắc rối nó nằm ở đâu. Tìm lại rồi tìm một cái giải pháp đối lập với nó, chứ không phải là dùng chính thắt nút này gỡ thắt nút kia. Không phải, nhớ cái đó, rất là quan trọng.

Rồi tại sao mình khổ? Mình coi cái này nó quan trọng quá. Mấy chục ký lô này quan trọng quá.

Những cảm xúc, những tâm trạng buồn vui của mình nó quan trọng quá. Cho nên cả một đời từ lúc nằm nôi, từ lúc nằm nôi cho đến lúc vào quan tài mình thấy những cái khó chịu và dễ chịu của mình, những buồn vui của mình nó lớn chuyện lắm luôn. Cho nên đứa bé nó mới khóc. Tại sao nó khóc? nó ngứa, nó nức, nó đói, nó nóng, nó lạnh. Ok. Nó mới khóc. Rồi khi tưởng sao khi nó lớn lên, 40 tuổi, 50 tuổi nó cũng nổi điên lên khi mà nó phải sống với thứ mà nó ghét và nó sung sướng điên người khi mà nó được thưởng thức, hưởng thụ cái mà nó thích. Rồi lỡ mà không có được cái nó thích thì nó gọi đó là khổ. Không có né được cái mà nó ghét, nó gọi đó là khổ.

Khi nào né được cái ghét, có được cái thích thì nó gọi nó là sướng. Mà thử hỏi trong đời của mình, mình né được bao nhiêu phần trăm cái mình ghét và mình có được bao nhiêu phần trăm cái mình thích. Nghĩ lại coi, nghĩ lại coi. Tôi là thầy chùa nè, không vợ, không con nè. Mà cái thích tôi, tôi nghĩ mình giả định là ít hơn quý vị có tóc đi. Giả định ít hơn đi. Nhưng mà trong cái ít đó có bao nhiêu phần trăm là toại nguyện? Rồi giả định tôi là thầy chùa cái ghét tôi ít hơn quý vị đúng không? Rồi, nhưng mà tôi né được bao nhiêu phần trăm những thứ tôi ghét. Thí dụ nức quá, lạnh quá, đói, đau nhức, tê mõi, gặp người mình ghét, xa người mình thương, những cái đó tôi cũng có chứ tôi đâu có thiếu một ram nào đâu, y chang như bà con ở đây thôi nha. Và tôi có được bao nhiêu phần trăm toại nguyện và bao nhiêu phần trăm là bất toại. Bất toại không à, không có né được bao nhiêu cái mình ghét và không có được bao nhiêu cái mình thích. Tại vì sao? Là bởi vì tôi coi nặng cái chuyện thích ghét. Mà tại sao tôi coi nặng? Vì tôi coi trọng cái cục thịt mấy chục ký này nè.

Cho nên cái ông du sĩ hỏi Phật, tất cả những sướng khổ trong đời này là do mình tạo ra hay là do người khác tạo ra? Khi mà ông nói như vậy, cái ý ông muốn nói rằng cái đũa tạo và cái đũa hưởng ấy, cái đũa mà gây họa và đũa chịu họa đó là một. Cái đũa tạo phúc và đũa hưởng phúc là một. Mà nếu mình nói có kẻ hưởng phúc, có kẻ gây họa đó là vô tình mình xác nhận rằng có một cái tôi ở đây và ở đằng kia, có bỉ, có thử nha, Ngài nói không, không có tôi, ta, không có đũa này, đũa kia không có, mà tất cả chỉ là một cái dòng chảy tương tục của nhân và quả, nói rộng là 12 Duyên khởi, do cái gọi là Vô minh trong Tứ Đế, không thấy mọi hiện hữu là khổ, không thấy thích cái gì cũng là thích trong khổ, không thấy được rằng muốn hết khổ đừng có thích trong khổ nữa.

Ba nhận thức này cộng lại chính là Bát Chánh Đạo hoặc là con đường thoát khổ. Thì do cái Vô minh như vậy đó nó mới dẫn đến cái gì ta? Do Vô minh không biết mọi thứ là khổ, cho nên nó mới dẫn đến cái chuyện là phân biệt cái này thích, cái này ghét, cái này sướng, cái này khổ. Mà Ngài đã nói nguyên cái đồng đó là cái đồng phân, nguyên cái đồng đó là cái đồng rác. Mình không cần phải mình ngồi mà lấy cái cây que mình khều ở trong đồng phân đó. Có cái nào xài được, có cái nào không xài được. Cái nào nuốt được, cái nào không nuốt được. Đồng rác đó có cái nào xài được, cái

nào không xài được, Ngài nói đó là đồng rác. Nó là đồng phân mình không có tin. Thế là mình cầm đầu, mình cầm gậy que, mình khều mình chọt ở trên cái đồng đó.

Thì ở đây cũng vậy. Khi mình không có tin lời Phật nói là mọi thứ là khổ, thì mình mới bắt đầu mình mới trên cái đồng khổ đó, mình mới cái đồng khổ đó tiếng Pali gọi là dukkha-khandha có nghĩa là khổ uẩn. Uẩn là đồng. Đấy, trên cái đồng đó bắt đầu mình mới lựa ra cái này tôi thích nè, cái này tôi ghét nè. Và vì đi tìm cái thích và né cái ghét thì chúng ta có hai hướng hành động. Đó là gì? Làm các nghiệp bất thiện hoặc là tạo các công đức.

- Các nghiệp bất thiện nó dẫn mình đi xuống. Các cõi đọa.

- Các cái nghiệp thiện, nghiệp lành nó dắt mình đi lên. Nhưng mà lên là sao? Lên cõi nhân thiên sống được ít lâu, hết tuổi thọ rớt cái đùng trở về chỗ thấp nhất.

Còn các nghiệp ác nó dẫn mình xuống cõi đọa thì sao? Đã đọa rồi rất là khó trỗi lên. Vì sao? Vì đọa mà. Đọa mà. Khi ở cõi nhân thiên sướng quá khó tu. Nói gì là đọa. Khổ quá cũng khó tu. Khổ quá nó đâm khờ. Tin tôi đi. Làm con giun, con dế, làm con chó, con lợn mà nhiều kiếp nó khờ lắm. Nhờ một cái phước lành nào kiếp xưa mà trỗi lên được đó. Nó trỗi lên nó cũng tiếp tục khờ nữa. Mang thân người mà hành xử và tư duy y như loài thú rồi sao nữa? lộn xuống trở lại. Cho nên tất cả khi mà vô minh còn có vô minh, vô minh chưa mất thì còn có cái thích ghét. Còn có thích ghét thì còn có phân biệt đẹp xấu, sướng khổ và từ đó mới đi tìm cái đẹp, trốn cái xấu. Tìm cái sướng mà trốn cái khổ. Mà tìm bằng cách nào? làm thiện hoặc làm ác mà cái nào cũng dẫn về sa đọa hết. Rồi sao nữa? Từ cái chuyện mà tạo các nghiệp nó mới tạo ra tâm đầu thai về các cõi. Rồi sao? Từ cái chuyện đầu thai về các cõi nó mới có 6 Căn. Và tùy thuộc vào cách xử lý 6 Trần của mình. Xử lý sao ta? Biết Phật pháp, nghe lời Phật thì khi 6 Căn biết 6 Trần mình xử lý nó một cách rất là thông minh. Là gì ta? Thấu suốt và buông bỏ. Còn đàng này đa phần chúng ta khi mà 6 Căn tiếp xúc 6 Trần thì sao? Gặp cái thích thì tham mà gặp cái ghét thì sân. Si thì lúc nào nó cũng núp lùm ở dưới đó, mình miễn bàn nha. Si lúc nào cũng núp lùm hết. Cứ gặp cái ghét là tham mà gặp cái thích là sân. Cứ vậy đó là do cái nghiệp thiện ác mà đi đầu thai rồi do đầu thai mới có 6 Căn. Mà từ cái 6 Căn không biết cách xử lý 6 Trần, không có biết chế tác 6 Trần thành ra là cái đề mục tu tập tuệ quán để mà giải thoát mà lại chế tác nó ra thành những thứ thích và ghét. Rồi từ đó tiếp tục, tiếp tục và tiếp tục tạo các nghiệp thiện ác ngay ở trong cái lúc mà là xử lý 6 Trần. 6 Trần là những gì mình thấy, nghe, ngửi đó. Đấy và bây giờ nó quay lại vòng lẩn quẩn nữa do u mê nó mới không biết mọi thứ là khổ, nó trên cái đồng khổ đó nó mới lựa ra cái nào nó thích, cái nào nó ghét rồi vì theo đuổi cái thích mà trốn chạy cái ghét đó mới làm các nghiệp bất thiện, rồi từ đó mới đi đầu thai. Rồi từ đi đầu thai là mình mới có 6 Căn. Từ cái 6 Căn là mình mới có xử lý 6 Trần và do không biết cách xử lý. Đấy cho nên vô số kiếp. Vô số kiếp, tại sao gọi là vô số? Trong thời gian mà mình sinh tử, sữa mẹ mình bú nhiều hơn nước trong bốn biển. Mỗi người đó nha. Mỗi người đó nhiều hơn bốn biển. Máu và lệ mà mình đổ ra trong cái dòng sanh tử tiên thân nó nhiều hơn nước trong bốn biển đấy mà nó chưa có khôn ra. Chư Phật ra đời bao nhiêu vị, mình cứ trót quớt, luôn luôn là kẻ đứng bên lề sinh tử nhìn chư Phật đi qua không biết đó là ai. Đấy cứ như vậy lần này khá hơn tí. Đức Phật Thích Ca Mâu Ni ra đời thì bằng một tí duyên nào đó chúng ta gặp được chánh pháp.

Nhưng mà ai mà dụng tới cái cách nghĩ của mình xưa giờ mình nhảy dựng lên sao mà không có tôi được. Phải có tôi chứ. Phải có tôi và phải có cái của tôi. Và ai dụng đến tôi và ai dụng cái của tôi thì tôi đập chết cha đó. Bởi vì mình, nó nổi điên mà nó quan trọng quá mà. Nó quá sức quan trọng, quá sức quan trọng.

Kể cả người ta dạy đạo cho mình mà người ta lừa dối mình cũng giận cái kẻ dạy đạo mới ghê chứ.

Tôi nay thế nào cũng ném đá, sáng nay tôi làm giám đốc công ty xây dựng của thành phố Hồ Chí Minh.

Cho nên cái ông này ông hỏi Đức Phật là cái sướng khổ của mình có phải mình tạo? Phật nói không, bởi vì khi nói mình tạo nghĩa là có một cái thằng tôi nó tạo, rồi ông hỏi vậy chứ có phải người khác tạo? Phật nói không bởi vì nếu mà nói do người khác tạo, nghĩa là có một cái thằng người khác nó tạo. Không do mình cũng không do người khác mà tất cả chỉ là do các thành tố factors, factors, các thành tố, các chất liệu sinh tử kết nối nhau và làm nên nhân và quả. Nhân quả ở đây là cái gì? nói rộng là 12 Duyên khởi, còn nói hẹp dành cho mấy người giống như mình đây nè, nhớ dờ mà hiểu chậm nè, 12 Duyên khởi nó gồm có bốn thôi.

1/ Một là nhân tạo ra quả. Chính nhân thiện ác nó tạo ra quả thiện ác. Xong chưa? Rồi. Quả thiện là cái gì? Quả thiện là cái gì làm cho mình thấy dễ chịu. Quả ác là làm cho mình thấy khó chịu. Mà do nghiệp thiện ác nó tạo ra quả xấu, nhân xấu. Đó gọi là nhân tạo quả.

2/ Rồi thứ hai là quả tác động, là sao? là khi mà mình nhận cái quả vui hay là quả khổ thì mình sẽ tiếp tục nhận những cái quả tương ứng. Tôi giảng cái này không biết bao nhiêu lần, mới cách đây ba bữa tôi dạy ở Bà Rịa, tôi cũng dạy bài này.

Quả tác động quả là sao? Khi mà chúng ta nhận cái quả thiện ác này nè, chúng ta mới có điều kiện nhận thêm những cái quả thiện ác khác tương ứng là sao? Mang thân người là do quả lành. Nhưng mà chính vì mang thân người chúng ta mới có cơ hội được sướng và bị khổ. Chính vì do cái quả lành mà nếu mà mình mang cái quả lành mà để về trời thì tình hình nó khác rồi. Nhưng mà chính do cái quả lành mà để làm người đây, mình mới có sướng có khổ rồi mới có cái gì nữa ta? mới có lấy cái nhằm cái thẳng chồng vũ phu và lấy nhằm con vợ vũ nữ. Chứ còn nếu mà mình không có mang thân người, không có mà coi như là mang cái thân nhân loại mà mình được sanh làm chư Thiên thì nó quá OK rồi. Phải mang thân người thì mới có cái vụ mà vũ phu và vũ nữ nó lấy nhau. Ok. Rồi phải mang thân người nó mới có chức vụ, quyền lực, rồi mới có vinh, có nhục mới có khen, có chê. Chứ là con chó, con lợn làm gì có chức vụ, làm gì có vinh nhục, làm gì có khen chê. Thế là quả tác động quả là anh phải mang thân người thì anh mới nhận những cái quả mà nó thích hợp với cái thân người.

Rồi anh là phải mang cái thân chó, thân lợn, để chi ta? anh mới chịu những cái quả mà nó đặc biệt, những quả đặc thù, những quả đặc hữu dành cho mấy cái anh bốn chân đứng không? Chứ nếu mà mình mang cái thân người thì mình đâu có cái vụ mà có cái tên nào nó đem về mình nó nuôi cho mình mập rồi nó xẻ thịt mình rồi mỗi ngày nó hứng hứng nó ra nó đá, nó đánh, nó đập, nó đục, nó đèo mình đâu có, đúng không? Phải mang cái thân chó, lợn mình mới có cơ hội chịu những cái khổ tương ứng, xong chưa? Đây phải có mang cái thân nhân loại, phải có cái phước nào đó làm thân nhân loại đó là quả đúng không? Rồi từ đó mình mới có cái vụ mà đẹp, xấu rồi sướng, khổ tùy theo cái đẹp xấu, rồi mới có khôn, có khờ, rồi mới có sướng, có khổ tùy theo cái mức khôn khờ của mình, đúng không? Đây, chứ nếu mà mình làm chư Thiên thì cái mức chênh lệch giữa hai cái ông mà khôn khờ nó không bao nhiêu hết, không đáng kể.

Còn nếu mình làm con thú mà con heo với con lợn với con chó đó thì cái khôn khờ nó không quan trọng lắm đâu, mà trong khi làm thân người thì có à, có đây. Cho nên trường hợp này được gọi là quả tác động quả.

3/ Trường hợp thứ ba là quả tác động nhân là khi mình nhận cái quả lành hay quả xấu thì mình sẽ dễ tạo các nhân thiện hay nhân xấu hơn. Thí dụ nghèo quá dễ sanh cái tật lừa đảo, ganh tỵ, ăn cắp và bòn xỉn.

Đây thấy chưa? tôi nói như vậy không có phải là tôi nói mấy cái tên giàu nó dễ tu, nhưng mà ít ra nó đỡ hơn mấy tên nghèo trong một số tình huống, mình giàu mình dễ tu hơn. Thí dụ như muốn đi Kalama bèn đi được, muốn đi Thụy Sĩ bèn đi được, muốn đi Úc gặp Ngài Ajahn Brahm bèn đi được, muốn đi Thái gặp Ngài Sumedho bèn đi được. Đây.

Rồi đang học Phật pháp mà thấy bệnh bèn gọi xe xuống rước đi thẳng vào Vinmec hay là Tâm Anh hay là Pháp Việt đây để mà chữa. Còn đặng này mình nghèo quá, mình nghe nói đau đau, xúc dầu cù là xong, chứ mà làm gì nhau. Như vậy thì quả tác động nhân là chỗ đó. Nhưng mà nói như vậy không có phải là giàu là số một. Bởi vì có nhiều người giàu mà nó xấu tí, nó nghèo tí, nó bệnh tí, nó tu tốt hơn. Đặng này nó giàu quá, nó đẹp quá, nó giỏi quá. Thế là nó coi trời bằng vung. Nó coi mấy ông sư mà giảng đạo bằng vung. Bởi vì nó có bằng cấp tiến sĩ mà, mấy ông này mà không hành bao nhiêu, thế là chàng coi trời bằng vung. Trong cái tình huống này, nhan sắc, tiền bạc và học thức nó thành cái họa nhiều hơn cái phúc. Cho nên tùy thuộc vào cách chúng ta chế tác và xử lý những thứ mình có, khiến cho những thứ mình có là họa hay phúc. Chứ đừng có tưởng rằng nghèo, xấu, bệnh là họa. Chưa chắc. Mặc dù, ba cái thứ đó nó là quả xấu của bất thiện quá khứ. Đúng. Nhưng mà đó là chuyện xưa rồi, chứ còn ngay bây giờ nếu mà nghèo, xấu, bệnh, dốt bốn thứ mà nó được mình nhận thức thấu suốt và khéo chế tác, khéo xử lý thì nó lại là điều kiện để mình thăng tiến trên cái đạo lộ giải thoát.

Tôi nói điều này tuyệt đối không có ý trấn an, dụ khị hay là an ủi, không có. Đó là sự thật. Có nhiều người nhờ họ bị cái này, bị kia họ tu tốt hơn, buông bớt cái tôi ra, bị đời nó dạy khôn, tự nhiên nó thấy mình đúng là còn chấp là còn khổ. Khi mình chỉ là một cọng chỉ đó, mình coi mình nó bé nhỏ như cọng chỉ, một cọng thóc, một hạt thóc, thì cái cơ hội bị cuộc đời nó tổn thương, tấn công, chà đạp, dày xéo nó ít hơn là mình là một cái gì đó nó to. Khi mình coi mình quan trọng, mình dễ bị tổn thương lắm. Kêu tôi phóng phi lao, phi tiêu vô trong cái lá sen, cái nĩa đó tôi dễ phóng, chứ kêu tôi phóng phi tiêu vô trong cái sợi tóc, hơi bị khó, hơi bị khó. Không thấy nó làm sao phóng. Mà có thấy được nó thì nó ly ti đó thì sao phóng. Cho nên mình tưởng mình là quan trọng là hay, nhưng mà không. Khi mình thấy mình quan trọng có nghĩa là mình đang bắt đầu bị kịch đó. Bởi vì sao? Khi mình thấy mình là quan trọng thì cái khả năng bị tổn thương, bị tấn công cực lớn, cực cực lớn. Đấy cho nên trong kinh dạy mình tu hành như thế nào mà để cho trần cảnh nó đối với mình nó giống như cái hạt cải mà để trên đầu cây kim, nó giống như là gió mình thổi qua cái màn lưới. Gió mà thổi qua cái màn lưới hoặc là nước mà trên cái lá sen, đó là kinh nói chứ không phải tôi đó nha. Thì đương nhiên các vị nghi ngờ tôi, các vị nói không biết thầy cha này tu tới đâu mà chả nói nghe đã quá, nói như A La Hán vậy. Đúng tôi chưa là A La Hán nhưng mà có cái này các vị tin, tôi sắp chết rồi 57 tuổi rồi, 13 năm nữa em 70 rồi, nếu bây giờ mà không chuẩn bị đó là sẽ có một cái chết sao ta? sợ hãi, cuống quýt, hoảng loạn và nuối tiếc thì chết kiểu đó không ham.

Cho nên là trừ phi mình là bị trì độn, thiếu năng bẩm sinh, chứ còn nếu mà mình là cái người bình thường 5/5 không cần thông minh 5/10 mình là người 5/10 thì mình phải gọi là sống như thế nào mà để gọi là chết lúc nào cũng được, sống trong cái tư thế là sẵn sàng ra đi. Và nếu bây giờ chưa kịp sẵn sàng thì 5 năm, 10 năm nữa mình cũng ra đi ngon lành. Bởi vì phải nói nếu hôm nay bà con hỏi tôi Sư cuộc đời của Sư nhắm tới cái cứu cánh, mục đích gì? thì tôi nói nếu mà đủ duyên chứng Thánh thì mừng lắm. Còn nếu không tôi chỉ xin chuyện thôi. Cả một trái đất này bằng vàng, bằng kim cương đổi cái đó tôi không đổi. Đó là gì? Là một cái chết thanh thản, một cái chết bình tĩnh và an lạc. Yên tâm.

Các vị có thể không tin? Có thể không tin. Các vị nói trời sao ông nói giống A La Hán quá. Tôi hỏi thiệt nha. 57 tuổi suy thận, tiểu đường, cao máu, cholesterol bây giờ có nguyên một cái hành tinh kim cương tôi ăn được bao nhiêu? mà trong khi đó tài sản càng nhiều tới hồi đi nó khó đi lắm, cho nên sống buông bỏ sẽ được thanh thản, và chết thanh thản nếu thấy mình không có khả năng buông bỏ thì sau 50 chịu khó đừng sở hữu những thứ khó buông bỏ. Vạch áo lên xăm câu này. Chỉ có buông bỏ thì mới sống thanh thản và chết nhẹ nhàng. Nếu tự xét không có khả năng buông bỏ thì làm ơn bớt sở hữu những thứ khó buông bỏ. Đó là con đường duy nhất. Và Kinh còn dạy nhiều cái ghê lắm. Kinh dạy rằng tại sao mà con khổ là vì con không thấy con đang khổ, mà con tưởng rằng con đang sướng.

Vì con thấy rằng con đang sướng cho nên con mới sợ mất cái sướng mà con càng sợ rồi con càng khổ, bởi con làm đủ thứ chuyện để con giữ lại cái sướng đó, chứ nếu mà con thấy từng hơi thở, từng giây phút trôi qua mà con luôn luôn là một cái cục khổ trong cái biển khổ thì con không sợ mất cái cục khổ mà khi con không sợ mất thì con bớt khổ, biết nói nghe hiểu không? đám đó nó khổ một rừng người mà trời coi cái mặt, tôi giảng tại sao tôi không dám nhìn? Nhìn không giáng nổi.

Nó giống như thuyết pháp ở trong viện bảo tàng vậy đó. Thuyết pháp trong nghĩa trang vậy đó. Các vị có biết không? Thầy trụ trì của mình nè. Cái người mà các vị gọi là Sư cả đó. Hồi này xuống phòng tôi, sư cả đề nghị tôi giảng chiều nay. Cái tôi nói trời ơi sư ơi, tôi mệt lắm luôn. Mà cái bài kinh chiều nay họ hiểu được tôi chết liền đó. Tôi hay thề lắm. Họ hiểu được tôi làm con Sư luôn. Cái biết ông nói sao không? Quên họ đi. Cứ nghĩ rằng giảng cho mấy người ở xa, yêu xa, hôn mê xa, có những cuộc tình xa và chiều nay tôi xin làm cái cuộc trả nợ tình xa. Còn cái đám trước mặt thì coi như cho tôi mượn xác đi, mượn mấy cái xác nam, xác nữ để mà tôi thuyết pháp, chứ bây giờ tôi ngồi trụ lủi mình tôi trong cái chánh điện không người thì mang tiếng là ba trợn. Cho nên trầm bèn mượn triệu thần ngồi đây để mà trầm thuyết pháp, chứ còn mà mỗi lần mở mắt ra, tim chảy máu, nói không có ai hiểu. Và đừng có thắc mắc vì sao mà biển mặn, toàn là nước mắt của pháp sư không. Và đừng có thắc mắc vì sao mà Thế Tôn đi sớm vì ở lại có ai hiểu không? Đó là sự thật, phải đi. Cái số người hiểu được ngày là chỉ còn có một người duy nhất vào cái đêm cuối tên là

Subhadda. Yeah. Cái người mà có duyên với Ngài đó là người cuối cùng. Trong Kinh nói Thinh văn đệ tử Phật có hai hạng.

1/ Một là Sāvaka-Vineyya. Sāvaka là thinh văn. Vineyya nghĩa là dạy được. Sāvaka-Vineyya là những cái vị mà đệ tử của Thế Tôn dạy được.

2/ Cái hạng thứ hai là Buddhō-Vineyya cái hạng mà chỉ có Đức Phật đích thân hướng dẫn mới đắc được.

Cái đó không phải là do ai hay, ai dở nhưng mà tại vì cái cơ duyên nó như vậy. Thí dụ như Ngài A Nan, Ngài A Nan là đại trí phải không? Trí tuệ Ngài A Nan là Ngày mà thứ hai là không ai chủ nhật đó. Nhưng mà cái người mà thuyết pháp cho Ngài A Nan đắc Tu Đà Hườn các vị biết là ai không? Các vị có nằm chim bao các vị cũng nghĩ không ra.

Đó là một cái nhân vật mà coi như Phật tử Việt Nam không có biết. Coi kinh thì biết nha, coi kinh thì biết, nhưng mà không có coi, mà bà con mình ngu gì coi kinh, coi chi cho nó nặng đầu, cho nên là mình coi mình biết được chuyện này mình mới ghê nè, cái hồi mà thái tử Tất Đạt mà chào đời, lúc thái tử còn bé xíu thì vua cha Tịnh Phạn có mời mấy cái ông thầy tướng số mà trùm, mấy ông trùm cuối trong cái làng mà tướng số, chiêm tinh gia tới để mà coi tướng thái tử toàn là dân trùm cuối không, thì mời về đó là đông lắm, nhưng mà cuối cùng thì Ngày...vua mời về cúng dường là rất là đông, nhưng mà lúc cuối cùng giữ lại 8 sư phụ coi như trùm cuối của trùm cuối, mấy vị mà đầu rồng trong cái đám mà trong cái làng mà chiêm tinh và tướng số. Thì trong 8 vị mà được xem là sếp của sếp, tinh hoa của tinh hoa có cái vị trẻ nhất tên là Koṇḍañña, tức là Kiều Trần Như. Cái vị này trẻ nhất nhưng mà gọi là giỏi cực phẩm trong số 8 vị. Mấy vị kia giờ hai ngón tay nói rằng, thái tử lớn lên:

- Một ở đời sẽ làm đại đế.

- Xuất gia làm đạo sư của cả thiên hạ, đạo sư tinh thần của thiên hạ, tức là Phật, tức là Phật

Thì trong 8 ông có 7 ông dơ hai ngón, nhưng mà có ông trẻ nhất ông dơ một ngón một, ông nói không. Tôi coi kỹ rồi. Đông ý là 32 tướng tốt này nè là người có cái 32 này là có hai đường để đi.

Nhưng mà cái vị này đó, trong cái cốt cách cái phần mà thoát tục nhiều quá. Cái phần thoát tục nhiều quá nó nhiều hơn cái phần tục lụy. Muốn làm Chuyển Luân Vương thì phải có vài giọt tục lụy nó phản phát. Nhưng mà cái vị này không có.

Cái 32 này, cái phần mà thoát tục nhiều quá, dứt khoát không thể nào mà ở đời làm vua, phải đi xuất gia để thành đạo sư của thiên hạ. Đây và khi mà vị đó tin chắc là mình nói đúng. Tin chắc mà, dám một mình cân hết bảy vị tiền bối còn lại, mà bảy vị còn lại là toàn là hoàng đạo sư với là đông tà, tây độc không đó, vị này chỉ là "Thủy Thượng Phiêu, Cầu Thiên Nhậm" cân hết và khi biết rằng đó là vị này chắc chắn thành Phật Ngài Koṇḍañña, cái thanh niên Koṇḍañña lập tức đi về đi tu liền, tu để chờ, biết trên đây sẽ có một chuyến đò, bây giờ về trồng cây đa, mà dựng cái miếu để chờ chuyến đò ngang. Thì vị này là tu suốt ba mươi mấy năm. Thì lúc thái tử được ba mươi mấy tuổi thì thái tử thành đạo và trở thành Chánh Đẳng Giác. Chuyện dài kể vắn tắt. Thì Ngài Koṇḍañña này là lúc đó Ngài cũng lớn tuổi rồi. Bởi vì mình tính lúc mà coi tướng thái tử là Ngài đã hơn thái tử mấy chục tuổi, rồi cộng với ba mươi mấy năm đó thì Ngài bèo bèo cũng phải sáu bảy chục.

Cho nên là Ngài lúc đó là Ngài lớn tuổi rồi khi mà Ngài gặp Phật, Ngài đắc A La Hán, Ngài xuất gia xong đó cái chuyện thương lắm, thương lắm luôn. Chuyện đó dài tôi kể vắn tắt là Ngài thấy cái đạo giải thoát hay quá cho nên là Ngài mới là về kêu một đứa cháu, kêu ngài bằng cậu ruột. Ngài nói cái đạo này hay quá mà ta chỉ trong dòng họ mình ta chỉ có thể thấy mình con thôi. Mình con là cái người mà có cái huệ căn cho nên là Ngài mới khuyến khích người cháu đó đi tu mà người cháu đó tên là Punṇa Mantānīputta. Và chính cái người cháu đó là người thuyết pháp cho ngài A Nan nghe đắc Tu Đà Hườn. Và suốt 45 năm Ngài A Nan cứ liên tục là một vị Tu Đà Hườn sơ quả. Và khi Phật tịch thì chính Ngài A Nan tự mình dựa trên cái nền tảng sơ quả đó, tự mình đắc chứng La Hán, Ngài A Nan không có đắc đạo nhờ Đức Thế Tôn và Ngài Mục Kiền Liên, Ngài Xá Lợi Phất mà nhờ một vị thầy khác mà ngoài mọi dự tưởng, mọi suy diễn, nhớ.

Cho nên có trường hợp gọi là Buddhō-Vineyya là cái người hữu duyên, hữu duyên với Phật, có người mà Thinh văn độ được, có vị phải là Phật độ là vậy đó.

Bây giờ mình quay lại nội dung cốt lõi của bài kinh là gì? Là khi mình thấy nó có một cái thằng tôi thì nó mới có một cái thằng A, B, C, F bên ngoài mình. Xong chưa? Đó là chuyện thứ nhất. Mà Phật

dạy nói không, Ngài dạy nói không, Ngài nói không có thằng tôi, thằng ta mà hết. Ngài nói rằng không có một chiếc xe nào trong đồng phụ tùng và cũng không có đồng phụ tùng nào trong chiếc xe là vì sao? là vì khi những cái bộ phận linh kiện, bù lon, con tán mà nó được ráp lại một cách hợp lý thì cái đồng phụ tùng biến mất và lúc đó trước mặt mình chỉ còn có chiếc xe và lúc đó đã là chiếc xe thì đồng phụ tùng biến mất mà khi mình tháo rời từng bộ phận, từng thiết bị ra thì cái chiếc xe biến mất và lúc bấy giờ trước mặt mình là một đồng phụ tùng. Cho nên không hề có cái đồng phụ tùng trong chiếc xe và không hề có chiếc xe trong đồng phụ tùng là chỗ đó đó, không có và tôi nhắc lại lần nữa, nói thì nói vậy thôi vì chúng ta cái duyên mỏng mà trí ít cho nên mình nghe này mình chịu không nổi, nó kỳ vậy ta? rõ ràng tôi có đau, tôi có sướng, tôi có buồn, tôi có vui mà tại sao nói rằng không có tôi, không phải, Ngài không phải là Ngài nói không có gì nhưng mà Ngài nói rằng mình phải hiểu buồn, vui, thiện, ác của mình nè đó là một cái khối lắp ráp, bằng chứng hãy ngồi xếp bằng lại, ngồi yên lại, hít sâu thở chậm. Không phải cố ý thờ nha. Đề tự nhiên nó thờ, nó ra cạn phổi tự động nó vào. Nó vào đây phổi tự động nó ra nha. Không can thiệp, không tham dự, không điều khiển, không cố thờ nha. Nhớ nha.

Rồi để cho nó tự nhiên vào, tự nhiên ra, rồi theo dõi thì mình sẽ thấy ra nhiều chuyện rất là ly kỳ. Một cái thân này là của ai đó? Của một đồng nhân duyên, tim, phèo, phổi, gan, thận, tụy, lá lách, ruột già, ruột non, phải không? Thần kinh rồi máu, rồi tủy. Tất cả những cái đó nó làm cho mình có cái những cái hoạt động sinh học, hễ mà chưa chết thì tự nhiên nó có nhu cầu nó thờ ra, thờ vào bằng chứng lúc mình đang ngủ, mình có biết cái giống gì đâu mà mình cứ tự thờ. Cho nên mình thấy rõ ràng cái hơi thờ này mình tưởng cái thân này của mình nhưng mà ngay cái hơi thờ cũng là của cái cục thịt này thôi. Và cái cục thịt này nó có tới tám muôn bốn ngàn cái cơ hội để nó cứng ngắt, lạnh ngắt, rồi sao nữa đúng ba ngày, ba đêm thì đó cha đũa nào dám ngủ chung phòng với nó. Lúc đó nó xì, nó lũng nước nô tùm lum tà la. Một cái người mà cách đây 15 phút mình chỉ mong được nắm tay họ thôi. Nắm tay họ mà thậm chí mình xin họ lấy kéo họ sót cho mình cái dạt áo về là mình đủ sung sướng. Nhưng mà 15 phút sau mà nó không chịu thờ nữa mà đêm nay mà mình phải ngủ chung với nó trong một căn phòng nhìn quanh không ai, tôi e là hơi bị khó. Có hiểu tôi nói gì không? Khó không? Có khó không?

Tôi ví dụ tôi với các vị không có quan hệ tình cảm nam nữ đúng không? Nhưng mà ít gì các vị cũng coi tôi là ông sư đúng không? Bấy giờ tôi ngồi lên đây tôi giảng cho bà con nghe bà con gọi tôi là pháp sư đúng không? giảng sư hoặc cái giống giải gì đó tùy.

Nhưng mà các vị tưởng tượng bây giờ tôi tắt thờ, đêm nay thầy trụ trì mượn một vị ở canh xác cho tôi bên phòng khách, tắt đèn hết chỉ để ba cái ngọn đèn cày. Thì các vị nào tôi mong nhìn thấy đây một cái bàn tay vàng đưa lên làm cái nghĩa cử đẹp được không? Thấy chưa? Một mình thôi. Trời đất ơi nó dơ tay kia. Nó dơ mà nó nắm tay nhau mới ghê.

Một tay nắm một tay dơ là hai đũa canh chung luôn luôn ngồi gần cửa nữa, có gì dọt cho nó lẹ mà các vị coi mặt mũi của tôi đâu có phải hung dữ, vậy chứ khi mà trầm nằm xuống rồi thì các vị cứ giáo giác ngó ra cửa sổ coi có con mèo đen nào hay không, theo truyền thuyết, đây nó bạc như vậy mà hồi mới cái đó hồi chiều tên nào nó thuyết pháp cho mình nghe, tên nào đã nói là mọi thứ vô ngã, vô thường không có ai hết chỉ có các duyên, các điều kiện tác động nhau mà có ai đã nói mình nghe, vậy chứ tối nay mà nhìn ông cứng ngắt mà ông nằm kiêu đó thì đó cha ai mà dám nắm, trời nhìn nó ón dữ lắm. Tôi có đi tụng kinh tôi biết, rờ thử kỳ lắm. Có rờ, có rờ, nó lạnh lạ lắm. Thí dụ như cái tay mình mà mình mới vừa vọc nước đá đó rồi mình chụp tay người khác, người ta không có sợ nhưng mà mình tắt thờ rồi đó, mà kêu nó rờ nó kỳ lắm. Tại tôi có rờ tôi biết.

Hồi đó tôi có một lớp học bên Mỹ tôi dạy A Tỳ Đàm 3 năm trong lớp có cái cô đó đẹp lắm, mình khen đẹp thì kỳ, mà cô đẹp thiệt, cô có một cái tiệm tạp hóa tiện ích, có biết tiện ích không? bên Mỹ nó kêu là convenience store, tiện ích là bán tầm bậy, tầm ba mấy cái mà bia bọt, thuốc lá, rồi kẹo, bánh tào lao đó mà mắc cái chúng gì, nó giàu kinh hoàng, mình chê chứ nó giàu lắm, bán trong mười mấy, năm mà mua được ba cái nhà đó, nhà lầu, ở không hết cho thuê, rồi còn mấy cái kia chờ giá được bán tiếp.

Vậy mà vào một đêm cô đi học với trầm ở chùa, cướp nó vào mà các vị biết cái tiệm đó là người ta đã kỹ lắm. Người ta làm một cái... bên ngoài là hàng hóa. Còn cái chỗ mà người chủ bán là nó nguyên một cái tấm kính chống đạn dày bằng acrylic. Acrylic dày như thế này, cả phân vậy đó. Nó

khoét cái lỗ. Rồi đưa thối tiền mà nó hay lắm. Sau này coi camera lại mới thấy, nó hay lắm. Nó giả bộ nó thối thối, rồi nó chụp tay ông. Hiểu không ta? Nó chụp tay ông có nghĩa là.. mà cái thằng chụp là thằng Mỹ đen nó mạnh như con gấu vậy đó. Cho nên lúc mà cái lỗ đó nó chụp tay ông, nó chụp xong rồi là ông không có nhúc nhích được gì hết. Ông không có báo động báo điếc gì hết. Thế là nó giữ ông đó, một đứa leo vào và nó không đâm mà nó bóp cò cho lẹ, bắn một cái bùm nó bắn phía sau trở phía trước mất tiêu. Nó bắn bằng cái đạn gì đó mà cái tầm sát thương phải nói kinh hoàng mất phía trước. Thì cái chuyện dài lắm. Nó mới kéo ông nó mở cửa từ bên trong nó kéo xác từ cái phòng đó nó kéo ra phía sau.

Rồi hôm sau chúng tôi đến, tại cô là học trò mà, chúng tôi đến thì một vành tai ông còn kẹt ở cái ngạch cửa sổ bằng nhôm, thì có chỉ, cổ mới nhặt lên. Cái vành tai, nhưng mà chuyện này mới quan trọng, lúc mà cảnh sát đem cái xác đó về bót, về đồn hay về bệnh viện tôi không có biết, nhưng mà về enquête là về cho pháp y làm việc, chứ thật ra mình biết là bị cướp giết, điều tra làm cái gì, nhưng mà thủ tục thôi, thì nó về nó cũng làm sơ sơ vài thủ tục cũng chụp hình, cũng ghi chép chết, có nghĩa là nó tắt thở hay gì đó xong xuôi nó đem về nhà quản thì nó cho người nhà đó được vào nhìn lần cuối để nó tắm rửa đó để cho nó coi cái vết thương, cổ sọ, mà lúc mình là ông thầy dạy cho cô, cổ sọ thì nhà quản nói cho người nhà vào, thì cổ nói với tôi, Sư vào giùm con, mà con nghe cảnh sát nói là nó mất cái này (phần ngực, bụng) Sư vô sư rờ dùm, mà bà đẹp lắm, làm sao mình dám từ chối, dễ thương lắm, thông minh nghe, đẹp người, đẹp nét, học giỏi, dễ thương lắm thế là ừ, bèn đi vào chung với mấy nhân viên nhà quản thì mình rờ thì nó mất đây thiệt, nhưng mà lúc mình rờ thì nó không phải là trống bóc mà người ta lấy một cái miếng nhựa người ta chèn vào để dễ mặc đồ vest, mặc bộ đồ, họ tắm rửa máu me xong, cái họ phấn son, make up, phấn ra phấn, son ra son, tía tốt, người đàn ông thì chắc không có vụ này, nhẹ nhàng xong rồi bắt đầu họ mới chèn cái miếng nylon, miếng plastic nhựa đó, nhựa cứng chèn vô thế cái lồng ngực bị nó phá nát, thì dĩ nhiên tôi rờ đó xong tôi cũng có nắm tay ông một tí, ông là ông sư họ hoàn, hoàn tục, rờ cũng ớn, mà mình rờ mà mình dòm coi nhân viên nhà quản mà nó bỏ nó đi là mình đi theo nó liền, thì nhục lắm. Tôi nhắc lại một chuyện rất là quan trọng, chúng ta có 7 cách để giải quyết cái phiền não của mình trong đó ngoài cái gọi là nhẫn ra nó có một cách gọi là thấu suốt. Anh phải hiểu rõ nó, thì anh mới có giải pháp thích ứng và tương ứng với nó. Tại sao anh khổ? Nãy tôi nói rồi, tại sao anh khổ? Là vì anh coi nó quá nặng, mà coi cái gì nặng? Anh coi cái cảm giác dễ chịu và khó chịu nó quan trọng quá. Anh coi cái thích và ghét nó quan trọng quá. Mà tại sao hai cái đó quan trọng? Thích ghét, sướng khổ tại sao nó quan trọng? Tại vì mình cứ luôn luôn mình lén lén mình nghĩ có một cái thằng tôi nó nằm ở trong cái cục thịt này mà mình quên, nó tắt thở một phút thì cái thằng tôi nó nằm ở đâu? Hồi nãy tôi nói rồi cứ ngồi yên theo dõi hơi thở thì sẽ thấy thân này không phải của ta là bởi vì rõ ràng hơi thở là tự nó vào, nó ra rồi thứ nữa còn cái gì nữa ta? tâm này cũng không phải là vì rõ ràng nếu nó là của mình thì mình muốn cho nó đắc A La Hán là nó đắc lâu rồi, đúng không ta? Mình muốn cho nó an lạc, đừng sợ hãi, đừng ghen hờn, đừng có rầy rứt, cắn rứt, dằn xé. Mình muốn là nó đã là xong rồi. Nhưng mà không, nó chưa đủ duyên thì mình có lạy nó, nó cũng không có như mình muốn. Hiểu không ta? Các vị có thể muốn cho mình đang giận, muốn cho nó hết giận được không? Mình đang rầy rứt, mình đang dằn xé, bây giờ mình muốn cho nó an lạc như mình mong được không? Và các vị có lần nào trong đời của mình mà mình nghe nó lằng lằng, nó nhẹ nhàng nó cười cười mà không có lý do. Có không? có. Bây giờ những lần mà tôi buồn khổ tôi mong được quay lại cái cảm giác mà lằng lằng đó được không? Nếu nó là của tôi thì được chứ, nhưng mà không. Nó phải đủ duyên nó mới cười được. Còn nếu không đủ duyên mà nó cười người ta gọi là cái gì? Là cái thằng ba trợn.

Nhưng mà nói vậy thôi chứ nó khùng nó cũng phải có cái điều kiện nó mới cười, bữa nào vô bệnh viện tâm thần hỏi coi phải không? Khùng chứ nó phải đủ duyên nó mới cười, chứ còn khùng mà nó nóng quá, nó lạnh quá, nó đói quá, nó đau quá, nó nhột quá, nó tê quá, nó buốt quá, nó mỏi quá làm sao mà thằng khùng nó cười nha.

Cho nên cái nụ cười là nó trên môi mình, miệng mình, mình tưởng là muốn cười là cười, NO. Nụ cười thôi mà nó đắc tiền ghê lắm, không bị thiên tai, lũ lụt, xã hội ổn định, sức khỏe OK, tình trạng tài chánh không bị đe dọa, sức khỏe OK, gia đình OK, mọi thứ OK, mình mới cười nổi chứ các vị

hiểu không? Chứ nếu trước khi cười mà nhận nguyên một cái beng beng mở ra mà thấy chiều nay em tới, em lấy tiền nha là cười không nổi.

Nghe kịp không? Hoặc là chỉ ba chữ thôi, ly vị đi là cười không nổi, hiểu không? Hoặc là nhiều khi hạnh phúc quá cười không nổi. Hạnh phúc quá cũng chảy nước mắt được. Cho nên là không phải muốn mình muốn cười là cười. Nhiều khi mình gặp lại người xưa mà khóc nhiều hơn cười có không? Hạnh phúc cười còn không nổi, nói gì là đau khổ, dễ sợ như vậy.

Cho nên khi mà mình thấy mọi thứ như là bài kinh này dạy đó, Ngài nói rằng ta không nói rằng cái sướng khổ do ai tạo ra hết. Bởi vì có ai đâu mà làm gì có người tạo, mà ngài nói là toàn bộ nó là cái gọi là ông A, bà B nó chỉ là những thành tố, những bộ phận rời rạc, lắp ráp nên và cái mình gọi là sướng khổ, nói bà con nghe bà con mới chết khiếp. Tại sao mình khổ là bởi vì mình hiểu lầm, bởi vì khổ nó có hai. Khổ cảm giác và khổ bản chất.

- Khổ cảm giác là những gì làm cho thân và tâm của mình khó chịu gọi là khổ cảm giác

- Còn khổ bản chất là cái gì? Khổ bản chất là sự lệ thuộc các điều kiện rồi cái gì nữa? Cái gì mà nó cứ chớp tắt, chớp tắt thì cái đó là Ngài Đức Phật gọi là khổ bản chất. Cái đó gọi là hành khổ đó, gọi là khổ bản chất.

Mà trong khi mình, mình không học đạo là mình chỉ biết có cái khổ cảm giác thôi. Tức là cái gì mà làm khổ thân, khổ tâm mình gọi đó là khổ. Nhưng mà mình quên một chuyện bản thân sự có mặt đã là khổ.

Tôi ví dụ, tôi mới ví dụ ở Bà Rịa nè. Lấy một cái thằng chồng vũ phu, nó quỳnh mình 1 tháng 34 ngày đó là khổ. Mà mình phải xa một cái thằng chồng cực kỳ đẹp trai và ga lăng dễ thương cũng là khổ. Và cái này mới quan trọng, bản thân cái tình yêu đầu đời và cuộc hôn nhân đã là mầm khổ rồi. Hiểu không ta? Tình yêu đầu đời là mình thấy nó ngọt quá nhưng mà không. Chính cái tình yêu đầu đời nó dẫn đến hôn nhân và chính những cái ly rượu mừng trong ngày cưới nó là cái điềm bắt đầu cho một bi kịch kéo dài thâm thẳm phía sau. Cho nên Phật dạy, lấy một cái thằng chồng vũ phu là khổ, xa thằng chồng dễ thương là khổ. Nhưng bản thân tình yêu và hôn nhân đã là một cái khổ là vì cái khổ thứ ba này nè nó mới đề ra hai cái khổ trước. Có đúng không ta? Anh phải có mặt trong đời này nè thì anh mới có vụ mất tiền, mất tình, mới có bệnh, mới có già, mới có chết, mới có rung bần người, mới có hoảng loạn khi gặp tai nạn và khi đối diện với cái chết. Chứ nếu anh không có cái cục nợ này thì là sao? Cho nên là Lão Tử mới nói ta khổ là vì ta có thân này. Nếu ta không có thân này thì cái khổ nó dựa vào đâu mà có? Đây là Lão tử nói như vậy. Trong kinh Phật, Phật cũng dạy, Phật dạy cái thân này là khổ uẩn. Là vì sao? Vì nó là một cái đống, một cái khối tổng hợp, một cái khối tổng hòa của các điều kiện và các thành tố rời rạc. Và bản chất của nó là gì? Là bất trắc. Tin không có được. Tin không có được.

Chúng ta từng người ở đây đều là những diễn viên múa băng, trên sân trượt là sao? Sợ sẩy một tí là té trên sân băng. Tôi nhớ tôi có viết một cái bài như vậy ở trong cái quyển chuyện phiếm thầy tu nha. Chúng ta đó phải trong một cái tâm thái như thế nào, trong một sự vững vàng như thế nào thì chúng ta mới có thể lướt đi một cách ngon lành và ngoạn mục trên sân băng. Mà sợ sẩy một phát là té cái ạch mà cái khả năng sợ sẩy rất cao. Là vì sao? Vì sân băng nó vốn trơn và cái phần mà mình bám lên sân băng nó rất là ít, nó rất là mỏng. Và bản chất của sân băng là gì? là bất trắc, là không có tin cậy, là tan chảy, là phù phiếm, là ngắn hạn, là phù du mà mình không thể mình đem nguyên cái niềm tin của mình trốn khổ tìm vui thiết lập lên một cái rất đối phù du và rất đầy bất trắc không thể tin cậy. Có hiểu không? Cho nên mặc xác các vị nghĩ sao là nghĩ, tôi chỉ nói một chuyện rất là ngắn gọn. Bớt coi trọng mình đi thì sẽ bớt khổ. Mà bớt coi trọng bằng cách nào? Hãy nhớ rằng nó được kết cấu, được xây dựng, được kiến tạo, được chế tác từ những chất liệu đầy bất trắc và không thể tin tưởng, rồi cái gì nữa? Chỉ cần mà nó bị chuyện một cái thôi là không biết cái thứ gì đó tiếp theo sẽ xảy ra, không tin được. Không tin được. Mà chẳng qua bây giờ lạ lắm, do cái lòng phàm còn chấp chặt vào cái giả tưởng cho rằng là có một cái tôi, có một cái ta, và cứ mình có một cái giả tưởng như vậy đó cho nên là khi mà mình có một cái tôi giả tưởng thì mình mới có những cái nỗi khổ niềm đau đi ra từ giả tưởng.

Cho nên cái chuyện thứ nhất tại sao đời là khổ? Thứ nhất mọi thứ không có gì là bền. Mình trốn cái ghét được bao lâu và mình giữ được cái thích được bao lâu. Cho nên đó là cái thứ nhất. Cái thứ hai ghê hơn cái thứ nhất. Mọi cái thích ghét, sướng khổ đều do hiểu lầm mà có. Là vì sao? Bởi vì tất cả

nó không có ngọt như mình tưởng. Nó cũng không có đắng như mình tưởng. Tất cả nó chỉ là nhạt thết vô vị. Do các duyên mà có và nó chờ tan rã thôi. Chúng Thánh rồi không có gì để thích, cũng không có gì để sợ, để ghét. Chỉ có chán thôi. Chỉ có chán thôi. Ngài trong kinh Pháp Cú Phật dạy khi thấy mọi thứ là vô thường là khổ, khổ cảm giác và khổ bản chất nha, thì sẽ nhầm chán trong mọi thứ vì cái gì cũng là khổ.

Và bản thân sự nhầm chán đó chính là con đường thoát khổ. Anh chỉ lìa bỏ được một nơi khi anh không còn hứng thú với nó nữa. Và trong bài giảng chiều hôm qua bé mặc lớp học ở Bà Rịa, tôi có dùng một cái từ tiếng Mỹ rất là dễ thương đó là chữ To leave. To Leave ở trong tiếng Mỹ nó có hai nghĩa. Một là gì ta? Rồi bỏ và để lại. Có đúng không ta? Ở đây có ai biết chữ đó không? khi anh rời bỏ một thứ gì đó, có nghĩa là anh đã bỏ, anh rời khỏi nơi này thì anh phải bỏ lại sau lưng thứ gì đó và khi anh bỏ lại thứ gì đó có nghĩa là anh đang rời bỏ một nơi chốn, phải hiểu như vậy, To leave nó rất là hay cho nên nếu mà thêm xăm lên người thì thay vì xăm ái tình vạn tuế hay là xăm I love you, I miss you, I need you, cứ xăm cái chữ to leave có nghĩa là anh phải chịu bỏ lại cái gì đó thì anh mới có thể rời đi được. Mà anh muốn rời đi thì anh phải bỏ lại cái gì đó, chứ không thể nào mà anh chẳng hăng hai chân trên hai con đường, không, hoặc là ở lại với nó, hai là phải bỏ nó mà đi, là chỉ có cách đó thôi.

Thì cái nội dung bài kinh đêm nay đó có cái nội dung như vậy đó. Và tôi nhắc lại lần nữa tôi là ai? Chuyện của tôi chỉ nhớ dùm tôi cũng phải chết, cũng có bệnh và cũng có tuổi già. Và bản thân tôi, tin hay không thì tôi rất là sợ chết và tôi phải cần có một cái chết ngon lành. Và tôi tuyệt đối tin tưởng vào những gì tôi giảng cho bà con nghe. Và tôi cũng tin bà con về nghĩ lại, nghĩ coi mình cần có một cái thái độ như thế nào về bản thân để mai này trước những cái mất mát tình cảm, tài sản và sinh mệnh, sức khỏe và nhan sắc. Mình bớt khổ một tí và đặc biệt trước cái giờ cận tử khỏi cần Tăng ni, tự mình siêu độ. Tôi cho rằng như vậy tốt hơn. Vì sao? Vì một người có một cái tâm hồn nhẹ nhàng, buông bỏ, tháo gỡ thì họ giống như nước ở thể khí, ở dạng hơi tự động tắt thở nó bốc hơi về trời.

Còn cái thứ mà nó không tu tập, mà nó ghi chặt, ôm siết và chấp thủ, nắm níu, nắn ná thì cái tâm hồn người đó nó giống như nước ở thể lỏng, tắt thở rồi nó tìm chỗ thấp nó chun xuống. Có hiểu không ta? Hiểu không? Mà cái thứ mà nó là thể lỏng thì sao? Thầy bà bu lại tung nó vẫn chạy xuống chỗ thấp. Mà cái thứ nó là nó nhẹ nhàng nó thành thể khí, thể hơi đó, khỏi tung tự bốc hơi. Mai về nhà nấu nước biết, nó sôi lên rồi mình đứng mình chửi cha nó vẫn bốc hơi. Mà khi mà mình... mà nó là còn là thể lỏng, rót nó xuống, vừa rót vừa nắn nỉ, nó vẫn cứ chảy mà nó chảy về đâu? nó kiếm chỗ thấp nó chảy. Có bao giờ mà nước nó chảy ngược lên đâu. Không có. Cho nên bài giảng đêm nay tôi e rồi nhiều người không có hiểu bởi vì kỳ quá, nó chạm vào cái thành trì lì lợm và ngoan cố của mình. Xưa giờ mình cứ cố nghĩ mình là cái gì đó rất là ghê gớm, thì thôi đêm nay về nghĩ lại coi có nên không, khi mà mình cố tin mình là một cái gì đó quan trọng, mình cố xây dựng một cái tôi của mình trên cái trái đất này nó giống y chang như mình đang xin cái quốc tịch vào Ucraina hay là vào Iran vậy đó, nó có đáng không, nó có đáng không và có một cái chuyện này đầu mình có li như trâu mình cũng phải thấy. Chỉ cần nó tắt thở một phát thì cái gì cũng đi hết, mà cũng không cần tắt thở. Chỉ cần nó nằm liệt giường thôi. Nằm liệt giường thì nhìn chồng dắt người sau về. Nhìn vợ dắt người sau về. Nhìn con nó sâu xé nhau các tài sản. Hiểu không? nằm liệt đó. Đừng có hy vọng. Thì các vị nhìn cái mặt khờ khờ cho nên sống thơ ngây chết đại khờ.

Chứ thật ra thì tôi không tin ma nào hết. Tôi là vua ghen, quý vị có biết không? Tôi không có tin ai hết. Tất cả chúng ta đều có cái khả năng ngoại tình cực lớn. Thì chẳng qua mình chưa gặp thôi, chưa gặp hoàn cảnh, bởi người ta mới nói là giàu đôi bạn, sang đôi vợ mà thiếu nợ nổi số phone là chỗ đó. Ok. Chúc các vị ngày vui.